



Gençlik Eğitim Programları

---

# AHLAK

---

HADİS-İ ŞERİFLER

## 1. HAFTA

### AHLAK

- 626. Abdullah İbni Amr İbni Âs (ra) şöyle dedi: Resûlullah'ın (sav) sözlerinde ve hareketlerinde hiçbir çirkinlik bulunmadığı gibi, çirkin olan hiçbir şeye de özenmezdi. Şöyle buyurdu: "Hayırlınız, ahlâkı güzel olanınızdır."

Buhârî, Menâkıb 23, Fezâilü ashâbî'n-nebî 27, Edeb, 38-39; Müslim, Fezâil 68. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 47, 69

- - 'Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim'.

## 2. HAFTA

### AHLAKIN SOSYAL BOYUTU

- 627. Ebû'd-Derdâ'dan (ra) rivayet edildiğine göre Peygamber (sav) şöyle buyurdu: "Kıyamet gününde mü'min kulun terazisinde güzel ahlâktan daha ağır bir şey bulunmaz. Allah Teâlâ çirkin hareketler yapan, çirkin sözler söyleyen kimseden nefret eder."

Tirmizî, Birr 61

## 3. HAFTA

### FİTRAT

- Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav): "Her doğan çocuk mutlaka (Allah'ın kendisine verdiği, temiz) yaratılış (fitrat) üzere doğar, sonunda anne ve babası onu Yahudi ve Hristiyan ya da ateşe tapan yapar. Nasıl ki hayvandan kusursuz ve organları tam bir yavru doğarsa... Hiç bu yavrunun burnu ya da kulağı kesik, yaratılışı bozuk doğduğunu görür müsünüz?" buyurdu, dedi. Sonra Ebu Hüreyre (ra): "Yüzünü Allah'ın insanları yarattığı yaratılış fitratına döndür. Allah'ın yaratmasında asla bir değişiklik bulamazsın. İşte sağlam din de budur."(Rum 30) ayetini okudu.

Buhârî cenaiz 93( Muhtasarı Tecridi sarih tercümesi:A.Feyzi Kocaer sayfa:319)

## 4. HAFTA

### ADAB-I MUAŞERET

- 122. Ebû Zer (ra) şöyle dedi: Nebî (sav) bana (hitaben) buyurdu ki: "Din kardeşini güler yüzle karşılamak gibi (tabii) bir iyiliği bile sakın küçük görme!"

Müslim, Birr 144. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 24; Tirmizî, Et'ime 30

## 5. HAFTA

### ADAB-I MUAŞERET KURALLARI

- 849. Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “Siz, iman etmedikçe cennete giremezsiniz; birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız. Yaptığınız zaman birbirinizi seveceğiniz bir şey söyleyeyim mi? Aranızda selâmı yayınız.”

**Müslim, İmân 93. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 131; Tirmizî, İsti'zân 1; İbni Mâce, Mukaddime 6, Edeb 11**

- 850. Ben Resûlullah'ı (sav): “Ey insanlar! Selâmı yayınız, yemek yediriniz, akrabalalarınızla alâkanızı ve onlara yardımınızı devam ettiriniz. İnsanlar uyurken siz namaz kılınız. Bu sayede selâmetle cennete girersiniz” buyururken işittim.

**Tirmizî, Kıyâmet 42. Ayrıca bk. İbni Mâce, İkâmet 174, Et'ime 1**

- 872. Ebû Mûsa el-Eş'arî'den (ra) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “İzin istemek üç defadır. İzin verilirse girersin, verilmezse geri dönersin.”

**Buhârî, İsti'zân 13; Müslim, Edeb 33–37. Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Edeb 127, 130; Tirmizî, İsti'zân 3; İbni Mâce, Edeb 17;**

- 874. Rib'î İbni Hirâş şöyle dedi: Benî Âmir'den bir adamın bize haber verdiğiğine göre, bu zât, Nebî (sav) evde iken, “İçeri gireyim mi?” diye izin istemişti. Resûlullah (sav) hizmetçisine: “Çık, bu adama izin istemeyi öğret. Önce es-Selâmü aleyküm desin, sonra gireyim mi diye sorsun?”, buyurdu. Adam Peygamberimizin söylediklerini duyarak: es-Selâmü aleyküm, girebilir miyim? dedi. Bunun üzerine Nebî (sav) ona izin verdi, o da içeri girdi.

**Ebû Dâvûd, Edeb 127. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, V, 369**

- 697. Enes'in (ra) belirttiğine göre: Peygamber (sav) sözünün iyi anlaşılması için konuşmasını üç defa tekrarladı. Bir topluluğun yanına varıp onları selâmlayacağı zaman üç defa selâm verirdi.

**Buhârî, İlim 30, İsti'zân 13. Ayrıca bk. Tirmizî, İsti'zân 28**

- 1738. İbni Mes'ûd'dan (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “Mü'min; insanları kötülleyen, lânetleyen, kötü söz ve çirkin davranış sergileyen kimse değildir.”

**Tirmizî, Birr 48. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, I, 405, 416**

- 1742. Câbir ibni Abdullah'dan (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “İçinizde en çok sevdiğim ve kıyâmet günü bana en yakın mesafede bulunacak kimseler güzel ahlâk sahibi olanlarıdır. Güzel konuşuyor dedirtmek için uzun uzun konuşanlar, sözünü beğendirmek için avurdunu şişire şişire lafedenler ve bilgiçlik etmek için lugat parlayanlar ise en sevmediğim ve kıyâmet günü bana en uzak mesafede bulunacak kimselerdir.”

**Tirmizî, Birr 71**

## 6. HAFTA

### ADAB-I MUAŞERET KURALLARI

- 631. Ebû Ümâme el-Bâhilî'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “Haklı bile olsa çekişip didişmeyen kimseye cennetin kenarında bir köşk verileceğine ben kefilim. Şakadan bile olsa yalan söylemeyen kimseye cennetin ortasında bir köşk verileceğine kefilim. İyi huylu kimseye de cennetin en yüksek yerinde bir köşk verileceğine kefilim.”

**Ebû Dâvûd, Edeb 7. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 58; İbni Mâce, Mukaddime 7**

- 820. Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “Bir kimse bir mecliste oturur da orada Allah Teâlâ'nın ismini anmazsa, Allah'a karşı eksik bir iş yapmış, bir günah işlemiş olur. Bir kimse yatağa yatar da orada Allah Teâlâ'yı zikretmezse, yine eksik bir iş yapmış, bir günah işlemiş olur.”

**Ebû Dâvûd, Edeb 25. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 422**

## 7. HAFTA

### ADAB-I MUAŞERET KURALLARI

- 227. Ebû Hüreyre (ra) şöyle dedi: Nebî (sav), Ali'nin (ra) oğlu Hasan'ı öpmüştü. O sırada Akra İbni Hâbis de Peygamberimiz'in yanında bulunuyordu. Akra: Benim on tane çocuğum var, onlardan hiçbirini öpmedim, dedi. Resûlullah (sav) ona hayretle baktı: “Merhamet etmeyen kimseye merhamet olunmaz” buyurdular.

**Buhârî, Edeb 18; Müslim, Fezâil 65. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 145; Tirmizî, Birr 12**

- 741. Ömer İbni Ebû Seleme (ra) şöyle dedi: Ben Resûlullah'ın (sav) himâyesinde yetişen bir çocuktum. Yemek yerken, elim yemek tabağının her yanına giderdi. Bunun üzerine Resûlullah (sav) bana şöyle buyurdu: “Oğlum, besmele çek! Sağ elinle ye! Hep önünden ye!”

**Buhârî, Et`ime 2, 3; Müslim, Eşribe 108. Ayrıca bk. İbni Mâce, Et`ime 8**

- 735. Ebû Ümâme'den (ra) rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm sofrasını kaldırdığı zaman şöyle derdi: “Ey Rabbimiz! Sana tertemiz duygularla, eksilmeyip artan, huzurundan geri çevrilmeyip kabul edilen sayısız hamd ile hamd ederiz.”

**Buhârî, Et`ime 54. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et`ime 52; Tirmizî, Daavât 55; İbni Mâce, Et`ime 16**

- 897. Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “Müslümanın, Müslüman üzerindeki hakkı beştir: Selâm almak, hasta ziyaret etmek, cenâzenin arkasından yürümek, davete icâbet etmek ve aksırana “yerhamük-kellah” demek.”

**Buhârî, Cenâiz 2; Müslim, Selâm 4. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cenâiz 1**

- 67. Ebû Ya'lâ Şeddâd ibni Evs'den (ra) rivayet edildiğine göre Nebî (sav) şöyle buyurdu: “Akıllı kişi, nefsine hâkim olan ve ölüm sonrası için çalışandır. Âciz kişi de,

nefsini duygularına tâbi kılan ve Allah'tan dileklerde bulunup duran (bunu yeterli gören) dır”

**Tirmizî, Kıyâmet 25. Ayrıca bk. İbni Mace, Zühd 31**

- 459. Ebû Saîd el-Hudrî (ra) şöyle dedi: Resûlullah (sav) minbere oturmuş biz de onun etrafına oturmuştuk. Resûlullah şöyle buyurdu: “Benden sonra size dünya nimetlerinin ve zînetlerinin açılmasından ve onlara gönlünüzü kaptırmanızdan koruyorum.”

**Buhârî, Zekât 47, Cihâd 37; Müslim, Zekât 121-123. Ayrıca bk. Nesâî, Zekât 81; İbni Mâce, Fiten 18**

## 8. HAFTA

### TOPLUMSAL SORUMLULUKLARIMIZ

- 1633. İbni Abbas'dan (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “Hiçbiriniz, yanında mahremi bulunmayan bir kadınla başbaşa kalmasin.”

**Buhârî, Nikâh 111, Cihâd 140; Müslim, Hac 424. Ayrıca bk. Tirmizî, Radâ' 16, Fiten 7**

**9. HAFTA****MÜSLÜMANIN RABBİ İLE OLAN İLİŞKİSİ**

- 314. Ebû Abdurrahman Abdullah İbni Mes`ûd (ra) şöyle dedi: Peygamber aleyhis-selâm'a:
  - - Allah'ın en çok beğendiği amel hangisidir, diye sordum.
  - - Vaktinde kılınan namazdır, diye cevap verdi.
  - - Sonra hangi ibadet gelir, dedim.
  - - Ana ve babaya iyilik ve itaat etmek, buyurdu.
  - - Daha sonra hangisi gelir, diye sordum.
  - - Allah yolunda cihâd etmek, buyurdu.

**Buhârî, Mevâkît 5, Cihâd 1, Edeb 1, Tevhîd 48; Müslim, İmân 137-139. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 14, Birr 2; Nesâî,**

- 319. Yine Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre Peygamber (sav) şöyle buyurdu: "Anne ve babasına veya onlardan sadece birine yaşlılık günlerinde yetişip de cennete giremeyen kimse perişan olsun, perişan olsun, perişan olsun!"

**Müslim, Birr 9, 10**

- 316. Yine Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Allah'a ve âhîret gününe iman eden kimse misafirine ikram etsin. Allah'a ve âhîret gününe iman eden kimse akrabasına iyilik etsin. Allah'a ve âhîret gününe iman eden kimse ya faydalı söz söylesin veya sussun!"

**Buhârî, Edeb 85; Müslim, İmân 74, 75. Ayrıca bk. Buhârî, Nikâh 80, Edeb 31, Rikak 23; Ebû Dâvûd, Edeb 123; Tirmizî, Kıyâmet 50;**

- 324. Yine Abdullah İbni Amr İbni Âs'dan rivayet edildiğine göre Peygamber (sav) şöyle buyurdu: "Akrabasının yaptığı iyiliğe aynıyla karşılık veren, onları koruyup gözetmiş sayılmaz. Akrabayı koruyup gözetken adam, kendisiyle ilgili kestikleri zaman bile, onlara iyilik etmeye devam edendir."

**Buhârî, Edeb 15. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 45; Tirmizî, Birr 10**

## 10. HAFTA

### MÜSLÜMANIN NEFSİYLE OLAN İLİŞKİSİ

- 589. Nu'mân İbni Beşîr (ra) Resûlullah'ı (sav) şöyle buyururken dinledim, dedi: "Helâl olan şeyler belli, haram olan şeyler bellidir. Bu ikisinin arasında, halkın birçoğunun helâl mi, haram mı olduğunu bilmediği şüpheli konular vardır. Şüpheli konulardan sakınanlar, dinini ve ırzını korumuş olur. Şüpheli konulardan sakınmayanlar ise gitgide harama dalar. Tıpkı sürüsünü başkasına ait bir arâzinin etrafında otlatan çoban gibi ki, onun bu arâziye girme tehlikesi vardır. Dikkat edin! Her padişahın girilmesi yasak bir arâzisi vardır. Unutmayın ki Allah'ın yasak arâzisi de haram kıldığı şeylerdir. Şunu iyi bilin ki insan vücudunda küçücük bir et parçası vardır. Eğer bu et parçası iyi olursa, bütün vücut iyi olur. Eğer o bozulursa, bütün vücut bozulur. İşte bu et parçası kalbdır."

**Buhârî, İmân 39, Büyû' 2; Müslim, Müsâkat 107, 108. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Büyû' 3; Tirmizî, Büyû' 1; Nesâî, Büyû' 2, Kudât 11; İbni Mâce, Fiten 14**

- 562. Yine Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Kim, helâl kazancından bir hurma kadar sadaka verirse, -ki Allah, helâlden başkasını kabul etmez- Allah o sadakayı kabul eder. Sonra onu dağ gibi oluncaya kadar, herhangi birinizin tayını büyüttüğü gibi, sahibi adına ihtimamla büyütür."

**Buhârî, Zekât 8; Tevhîd 23; Müslim, Zekât 63, 64. Ayrıca bk. Tirmizî, Zekât 28, Nesâî, Zekât 48; İbni Mâce, Zekât 28**

- 572. Abdullah İbni Mes'ûd'dan (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Yalnız şu iki kimseye gıpta edilmelidir: Biri, Allah'ın kendisine verdiği malı hak yolunda harcaıp tüketen kimse, diğeri, Allah'ın kendisine verdiği ilimle yerli yerince hükmeden ve onu başkalarına öğretken kimse."

**Buhârî, İlim 15**

- 67. Ebû Ya'lâ Şeddâd İbni Evs'den (ra) rivayet edildiğine göre Nebî (sav) şöyle buyurdu: "Akıllı kişi, nefesine hâkim olan ve ölüm sonrası için çalışandır. Âciz kişi de nefsini duygularına tâbi kılan ve Allah'tan dileklerde bulunup duran (bunu yeterli gören) dır"

**Tirmizî, Kıyâmet 25. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 31**

- 459. Ebû Saîd el-Hudrî (ra) şöyle dedi: Resûlullah (sav) minbere oturmuş biz de onun etrafına oturmuştuk. Resûlullah şöyle buyurdu: "Benden sonra size dünya nimetlerinin ve zînetlerinin açılmasından ve onlara gönlünüzü kaptırmanızdan koruyorum."

**Buhârî, Zekât 47, Cihâd 37; Müslim, Zekât 121-123. Ayrıca bk. Nesâî, Zekât 81; İbni Mâce, Fiten 18**

**11. HAFTA****AHLAKİ KAVRAMLAR, HAYA, HİLM, RIFK, AFFEDİCİLİK, MERHAMET**

- 682. İbni Ömer'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav), utangaç kardeşine bu huyunu terk etmesini söyleyen Medineli bir Müslümanın yanından geçerken ona: “Onu kendi haline bırak; zira hayâ imandandır” buyurdu.

**Buhârî, İmân 16, Edeb 77; Müslim, İmân 57-59. Ayrıca bk. Tirmizî, İmân 7; Nesâî, İmân 27; İbni Mâce, Mukaddime 9, Zühd 17.**

- 1739. Enes'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “Bir işte çirkinlik bulunması onu lekeler; bir işte hayâ duygusunun bulunması ise onu süsler.”

**Tirmizî, Birr 47. Ayrıca bk. İbni Mâce,**

- 633. İbni Abbas'tan (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) Abdülkaysoğullarından Eşecce: “Sende Allah'ın sevdiği iki özellik vardır: yumuşak huyluluk ve ihtiyatkârlık” buyurdu.

**Müslim, İmân 25, 26. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 149; Tirmizî, Birr 66; İbn; Mâce, Zühd 18**

- 635. Yine Âişe'den (ra) rivayet edildiğine göre Peygamber (sav) şöyle buyurdu: “Allah Teâlâ kullarına lütfkârdır. Onlara kolaylık gösterilmesine memnun olur. Zorluk çıkaranlara ve başkalarına vermediği başarıyı ve sevabı, kolaylık gösterenlere verir.”

**Müslim, Birr 77. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 10; İbni Mâce, Edeb 9**

- 638. Enes'ten (ra) rivayet edildiğine göre Peygamber (sav) şöyle buyurdu: “Kolaylaştırınız, zorlaştırmayınız. Müjdeleyiniz, ürkütmeyiniz.”

**Buhâr, İlim 11, Edeb 80, Cihâd 164; Müslim, Cihâd 6-7. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 17**

- 639. Cerîr İbni Abdullah (ra), Resûlullah'ı (sav) şöyle buyururken dinledim, dedi: “Yumuşak davranamayan kimse, bütün hayırlardan mahrum kalmış sayılır.”

**Müslim, Birr 74-76. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 10; Tirmizî, Birr 67; İbni Mâce, Edeb 9**

- 647. Abdullah İbni Mes'ûd (ra) şöyle dedi: Resûlullah'ın (sav), peygamberlerden birinin hâlini anlatışı hâlâ gözümün önündedir. O peygamberi kavmi dövüp kanlar içinde bırakmışlardı. O bu hâldeyken bile yüzündeki kanları silerken şöyle diyordu: “Allah'ım kavmimi başışla! Çünkü onlar doğruyu bilmiyorlar.”

**Buhârî, Enbiyâ 54, İstîtâbetü'l-mürteddîn 5; Müslim, Cihâd 105. Ayrıca bk. İbni Mâce, Fiten 23**

- 604. Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “Sadaka vermekle mal eksilmez. Allah Teâlâ affeden kulunun değerini artırır. Allah rızası için alçakgönüllü olanı Allah yüceltir.”

**Müslim, Birr 69. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 82**



## 12. HAFTA

### AHLAKİ KAVRAMLAR, DUA, TEVEKKÜL, SABIR, ŞÜKÜR

- 1498. Yine Ebû'd-Derdâ'dan (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Bir Müslümanın, yanında bulunmayan din kardeşine yapacağı dua kabul olunur. Bir kimse din kardeşine hayır dua ettikçe, yanında bulunan görevli bir melek ona, 'Duan kabul olsun, aynı şeyler sana da verilsin' diye dua eder."

**Müslim, Zikir 87, 88. Ayrıca bk. İbni Mâce, Menâsik 5**

- 1500. Câbir'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Kendinize beddua etmeyiniz; çocuklarınıza beddua etmeyiniz; mallarınıza da beddua etmeyiniz. Dileklerin kabul edildiği zamana denk gelir de Allah bedduanızı kabul ediverir."

**Müslim, Zühd 74. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 27**

- 1501. Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Kulun Rabbine en yakın olduğu hâl secde hâlidir. İşte bu sebeple secdede çok dua etmeye bakın!"

**Müslim, Salât 215. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 148; Nesâî, Tattîk 78**

- 1502. Yine Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Herhangi birinin acele etmedikçe duası kabul edilir. (Kul acele ederek) Rabbime kaç defa dua ettim de duamı kabul etmedi, der."

**Buhârî, Daavât 22; Müslim, Zikir 90, 91. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 23; Tirmizî, Daavât 12; İbni Mâce, Dua 7**

- 80. Ömer İbnü'l-Hattâb radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre "Resûlullah'ı (sav) şöyle buyururken dinledim" demiştir: "Eğer siz Allah'a gereği gibi güvenseyiniz, (Allah), kuşları doyurduğu gibi sizi de rızıklandırır. Kuşlar sabahları kursakları boş olarak çıktıkları hâlde akşam dolu kursaklarla dönerler."

**Tirmizî Zühd 33. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 14**

- 28. Ebû Yahyâ Suheyb İbni Sinân'dan (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Mü'minin durumu gıpta ve hayranlığa değer. Çünkü her hâli kendisi için bir hayır sebebidir. Böylesi bir özellik sadece mü'minde vardır: Sevinecek olsa, şükreder; bu onun için hayır olur. Başına bir belâ gelecek olsa, sabreder; bu da onun için hayır olur."

**Müslim**

- 38. Ebû Saîd ve Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Yorgunluk, sürekli hastalık, tasa, keder, sıkıntı ve gamdan, ayağına batan dikene varıncaya kadar Müslümanın başına gelen her şeyi, Allah, onun hatalarını bağışlamaya vesile kılar."

**Buhârî, Merdâî, 3; Müslim, Birr 49**

- 46. Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Peygamber (sav) şöyle buyurdu: "Gerçek babayığit, güreşte rakibini yenen değil, öfkelenildiği zaman nefisine hâkim olan kimsedir."

**Buhârî, Edeb 102; Müslim, Birr 106-108**

- 1397. Yine Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Allah'a hamdederek başlanmayan her önemli iş bereketsiz olur."

**Ebû Dâvûd, Edeb 18. Ayrıca bk. İbni Mâce, Nikâh 19**

**13. HAFTA****AHLAKİ KAVRAMLAR, EMANETE RİAYET, SÖZÜNDE DURMA, AHDE VEFA, SIR SAKLAMA**

- 201. Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Münafığın alâmeti üçtür: Konuşunca yalan söyler, söz verince sözünden cayar, kendisine bir şey emanet edildiğinde hıyanet eder."

Buhârî, İmân 24; Müslim, İmân 107-108. Ayrıca bk. Buhârî, Şehâdât 28, Vesâyâ 8, Mezâlim 17, Cizye 17, Edeb 69; Tirmizî, İmân 14

- 1589. İbni Mes'ûd, İbni Ömer ve Enes'ten (ra) rivayet olunduğuna göre Nebî (sav) şöyle buyurdu: "Ahdini bozan herkes için kıyamet günü bir bayrak dikilip bu falanın vefâsızlık alâmetidir diye ilân olunacaktır."

Buhârî, Cizye 22, Edeb 99, Hiyele 99; Müslim, Cihâd 11-17. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 150; Tirmizî, Siyer 28; İbni Mâce, Cihâd 42

- 686. Ebû Saîd el-Hudrî'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Kıyamet gününde Allah Teâlâ'ya göre en fena insan, karısıyla mahremiyetini paylaştıktan sonra onun sırrını ifşâ eden kimsedir."

Müslim, Nikâh 123, 124. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 32.

## 14. HAFTA

### İNSANDAKİ İRFANİ BOYUT, TEFEKKÜR, İRFAN, BENLİK, GİYBET, HÜSNÜ ZAN, SUİ ZAN

- 67. Ebû Ya'lâ Şeddâd İbni Esv'ten (ra) rivayet edildiğine göre Nebî (sav) şöyle buyurdu: "Akıllı kişi, nefesine hâkim olan ve ölüm sonrası için çalışandır. Âciz kişi de, nefisini duygularına tâbi kılan ve Allah'tan dileklerde bulunup duran (bunu yeterli gören) dir"

**Tirmizî, Kıyâmet 25. Ayrıca bk. İbni Mace, Zühd 31**

- 1593. İyâz İbni Himâr'dan (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Allah Teâlâ bana: Birbirinize karşı öylesine alçak gönüllü olun ki hiç bir kişi diğerine karşı haddi aşır zulmetmesin. Yine hiçbir kimse, bir başkasına karşı böbürlenip üstünlük taslamasın diye vahyetti."

**Müslim, Cennet 64. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 40; İbni Mâce, Zühd 16**

- 185. Enes'ten (ra) rivayet edildiğine göre, Nebî (sav) şöyle buyurdu: "Sizden biriniz, kendisi için arzu edip istediği şeyi, din kardeşi için de arzu edip istemedikçe, gerçek anlamda iman etmiş olmaz."

**Buhârî, İmân 7; Müslim, İmân 71-72. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 59; Nesâî, İmân 19, 33; İbn Mâce, Mukaddime 9**

- 1514. Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Nebî (sav) şöyle buyurdu: "Allah'ı ve âhîret gününe inanan, ya hayır söylesin ya da sussun."

**Buhârî, Edeb 31, 85, Rikak 23; Müslim, İmân 74, Lukata 14. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 123; Tirmizî, Kıyâmet 50**

- 1515. Ebû Mûsâ (ra) şöyle dedi: - Ey Allah'ın Resûlü! Hangi Müslüman en üstündür? diye sordum. - "Dilinden ve elinden Müslümanların emniyette olduğu kimse" cevabını verdi.

**Buhârî, İmân 4, 5, Rikak 26; Müslim, İmân 64, 65. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 2;**

**Tirmizî, Kıyâmet 52, İmân 12; Nesâî, İmân 8, 9, 11**

- 1526. Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu:
  - - "Gıybet nedir, bilir misiniz?"
  - - Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dediler. Hz. Peygamber:
  - - "Gıybet, din kardeşini hoşlanmadığı bir şey ile anmandır" buyurdu.
  - - Söylenen ayıp eğer o kardeşimde varsa, ne dersiniz?" diye soruldu.
  - - "Eğer söylediğin şey onda varsa gıybet ettin; yoksa, o zaman ona iftira ettin demektir," buyurdu.

**Müslim, Birr 70. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 35; Tirmizî, Birr 23**

- 1577. Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Zandan sakının. Çünkü zan, sözlerin en yalan olanıdır."

**Buhârî, Vasâyâ 8, Nikâh 45, Ferâiz 2, Edeb 57, 58; Müslim, Birr 28. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 56**

**15. HAFTA****KARDEŞLİK VE DAVA ARKADAŞLIĞI**

- 1571. Enes'ten (ra) rivayet edildiğine göre Nebî (sav) şöyle buyurdu: "Birbirinize kin tutmayınız, hased etmeyiniz, sırt dönmeyiniz ve ilginizi kesmeyiniz. Ey Allah'ın kulları, kardeş olunuz. Bir Müslümanın, din kardeşini üç günden fazla terk etmesi helâl değildir."

**Buhârî, Edeb 57, 58, 62; Müslim, Birr 23, Mâce,**

- İnsan dostunun dini üzeredir. O hâlde her biriniz dost edineceği kişiye dikkat etsin!"

**Ebû Dâvûd, Edeb 16; Tirmizî, Zühd 45**

- 368. Ebû Hüreyre'den (ra) rivâyet edildiğine göre Peygamber (sav) şöyle buyurdu: "İnsan, dostunun yaşayış tarzından etkilenir. O halde her biriniz dost edineceği kişiye dikkat etsin."

**24, 28, 30-32. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 47; Tirmizî, Birr 24; İbni**

**16. HAFTA****İSTİKAMET ÜZERE OLMAK, HİDAYET VE SEBAT**

- 1382. Sehl İbni Sa'd'dan (ra) rivayet edildiğine göre, Nebî (sav) Ali'ye (ra) şöyle dedi: "Allah'a yemin ederim ki Cenâb-ı Hakk'ın senin aracılığınla bir tek kişiyi hidayete kavuşturması, senin, en kıymetli dünya nimeti olan kırmızı develere sahip olmandan daha hayırlıdır."

**Buhârî, Fezâilü'l-ashâb 9, Meğâzî 38; Müslim, Fezâilü's-sahâbe 34**

- 176. Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "İnsanları doğru yola çağıran kimseye, kendisine uyanların sevabı gibi sevap verilir. Ona uyanların sevaplarından da hiçbir şey eksilmez. Başkalarını sapıklığa çağıran kimseye de kendisine uyanların günahı gibi günah verilir. Ona uyanların günahlarından da hiçbir şey eksilmez."

**Müslim, İlim 16. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 6; Tirmizî, İlim 15; İbni Mâce, Mukad-dime 14**

## 17. HAFTA

### GENÇLİĞİN PROBLEMLİ ALANLARI, TÜKETİM VE GÖSTERİŞ, DAVASIZLIK, ZARARLI ALIŞKANLIKLAR, GİYİM KUŞAM, MÜZİK-OYUN VE EĞLENCE

- 459. Ebû Saîd el-Hudrî (ra) şöyle dedi: Resûlullah (sav) minbere oturmuş biz de onun etrafına oturmuştuk. Resûlullah şöyle buyurdu: “Benden sonra size dünya nimetlerinin ve zînetlerinin açılmasından ve onlara gönlünüzü kaptırmanızdan koruyorum.”

**Buhârî, Zekât 47, Cihâd**

- 523. Ebû Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Peygamber (sav) şöyle buyurdu: “Gerçek zenginlik, mal çokluğu değil, gönül tokluğudur.”

**Buhârî, Rikak 15; Müslim, Zekât 130. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 40; İbni Mâce, Zühd 9**

- 1623. Cündeb İbni Abdullah İbni Süfyân'dan (ra) rivayet edildiğine göre Nebî (sav) şöyle buyurdu: “Kim işlediği hayrı şöhret kazanmak için halka duyurursa, Allah onun gizli işlerini duyurur. Kim de işlediği hayrı halkın takdirini kazanmak için başkalarına gösterirse, Allah da onun riyakârlığını açığa vurur.”

**Buhârî, Rikak 36, Ahkâm 9; Müslim, Zühd 47-48. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 48; İbni Mâce, Zühd 21**

- 804. Amr İbni Şuayb babasından, o da dedesinden (ra) rivayet ettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “Şüphesiz ki Allah, verdiği nimetinin eserini kulunun üzerinde görmekten hoşlanır.”

**Tirmizî, Edeb 54. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs**

- 98. İbni Abbas'tan (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “İki nimet vardır ki insanların çoğu bu nimetleri kullanmakta aldanmıştır: sıhhat ve boş vakit.”

**Buhârî, Rikak 1. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 1; İbni Mâce, Zühd 15**

**18. HAFTA****DOĞRULUKLA ŞEKİLLENEN BİR HAYAT, DOĞRULUK,  
YALAN VE RİYA, TEVAZU**

- 55. Abdullah İbni Mes'ud'dan (ra) rivâyet edildiğine göre Nebî (sav) şöyle buyurdu: “Şüphesiz ki sözde ve işde doğruluk, hayra ve üstün iyiliğe yöneltir. İyilik de cennete iletir. Kişi doğru söyleye söyleye Allah katında siddîk (doğrucu) diye kaydedilir. Yalancılık, yoldan çıkmaya (fücûr) sürükler. Fücûr da cehenneme götürür. Kişi yalancılığı meslek edinince Allah katında çok yalancı (kezzâb) diye yazılır.”

Buhâri, Edeb 69; Müslim, Birr 103-105. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 80; Tirmizi, Birr 46; İbni Mâce, Mukaddime 7; Duâ 5

- 1551. Ebû Hüreyre'den (ra) rivâyet edildiğine göre Nebî (sav) şöyle buyurmuştur: “Her duyduğunu nakletmesi kişiye yalan olarak yeter.”

Müslim, Mukaddime 5

**19. HAFTA****HAYIRLI İŞLERE KOŞMAK**

- 175. Bedir ehlerinden ve ensardan olan Ebû Mes'ud Ukbe İbni Amr'dan (ra) rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “Bir iyiliğe öncülük eden kimseye o iyiliği yapanın ecri gibi sevap vardır.”

Müslim, İmâre 133. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 115; Tirmizi, İlim 14

- 176. Ebû Hüreyre'den (ra) rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “İnsanları doğru yola çağıran kimseye, kendisine uyanların sevabı gibi sevap verilir. Ona uyanların sevaplarından da hiçbir şey eksilmez. Başkalarını sapıklığa çağıran kimseye de, kendisine uyanların günahı gibi günah verilir. Ona uyanların günahlarından da hiçbir şey eksilmez.”

Müslim, İlim 16. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 6; Tirmizi, İlim 15; İbni Mâce, Mukaddime 14

**20. HAFTA****İSTİŞARE-MEŞVERET**

- Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: Biriniz (din) kardeşine danıştığı zaman, danışılan kimse ona (yararlı gördüğü) görüşünü söylesin.

Süneni İbn Mâce Terceme ve Şerhi, Haydar Hatipoğlu, Edeb 37

- Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “Müşteşar (kendisiyle istişare edilen kişi), güvenilen bir kimsedir.”

Süneni İbn Mâce Terceme ve Şerhi, Haydar Hatipoğlu, Edeb 37, Ebû Dâvud, Edeb 114; Tirmizi, Zühd 39, Edeb 57

## 21. HAFTA

### İTAAT VE İSYAN

- 667. Enes'ten (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Üzerinize tâyin edilen yönetici, başı kuru üzüm gibi siyah bir köle de olsa sözünü dinleyip kendisine itaat ediniz."

**Buhârî, Ezân 54, 56, Ahkâm 4. Ayrıca bk. Buhârî, Cihâd 39**

- 654. İbni Ömer (ra), Resûlullah'ı (sav) şöyle buyururken dinledim, dedi: "Hepiniz çobansınız; hepiniz güttüğünüz sürüden sorumlusunuz. Devlet reisi de bir çobandır ve sürüsünden sorumludur. Erkek, ailesinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur. Kadın, kocasının evinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur. Hizmetkâr, efendisinin malının çobanıdır; o da sürüsünden sorumludur. Netice itibarıyla hepiniz çobansınız ve güttüğünüz sürüden sorumlusunuz."

**Buhârî, Cum'a 11, İstikrâz 20, İtk 17, 19, Vesâyâ 9, Nikâh 81, 90, Ahkâm 1; Müslim, İmâret 20. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, İmâret 1, 13; Tirmizî, Cihâd 27**

## 22. HAFTA

### VEFA - HOŞGÖRÜ SAYGI

- 635. Yine Âişe'den (ra) rivayet edildiğine göre Peygamber (sav) şöyle buyurdu: "Allah Teâlâ kullarına lutufkârdır. Onlara kolaylık gösterilmesine memnun olur. Zorluk çıkaranlara ve başkalarına vermediği başarıyı ve sevabı, kolaylık gösterenlere verir."

**Müslim, Birr 77. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 10; İbni Mâce, Edeb 9**

